

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра документознавства та інформаційної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ІФНТУНГ

протокол № 10/241 від 15.09 2022 р.

Голова вченої ради ІФНТУНГ

Євстахій КРИЖАНІВСЬКИЙ

«13» _____ 2022 р.

ФІЛОСОФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Третій рівень (доктор філософії)

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 Управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність

281 Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва)

освітньо-наукова програма

Публічне управління та адміністрування

(назва)

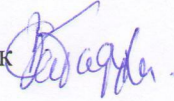
статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова /вибіркова

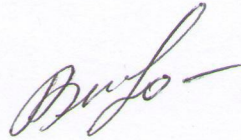
Робоча програма дисципліни «Філософія та методологія науки» для аспірантів, що навчаються за освітньо-науковою програмою доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування.

Розробник:

докт. філос. наук, професор кафедри суспільних наук Володимир САБАДУХА

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних наук
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1.

Завідувач кафедри суспільних наук, доцент

Вікторія КРАВЧЕНКО

Узгоджено:

Завідувач відділу аспірантури і докторантури,
к.т.н., доцент

Василь ПРОЦЮК

Гарант ОНП 281 – публічне управління та
адміністрування, д.філос.н., професор

Дмитро ДЗВІНЧУК

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Філософія та методологія науки», згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Філософія та методологія науки»

Найменування показників	Всього Семестр 1	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість модулів	1	1
Загальний обсяг часу, год	90	90
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	10
лекційні заняття	24	6
семінарські заняття	-	-
практичні заняття	12	4
лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	80
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	16	14
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	22	44
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16	16
підготовка до заліку	-	6
Форма семестрового контролю	залік	

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Особливістю сучасної епохи є фундаментальний вплив науки на всі складові суспільного життя. Необхідність наукового підходу у виробництві, економіці, політиці, системі публічного управління змушує науку розвиватися швидшими темпами, ніж будь-яку галузь діяльності. Стрімко змінюються і оновлюються знання про суспільство та сферу державного управління. У такій мінливій і складній ситуації вибір оптимальних наукових рішень неможливий без наукової методології та критичного мислення. Для того щоб самостійно ставити і творчо розв'язувати різні складні проблеми, фахівець у сфері публічного управління має володіти не лише необхідною сумою фундаментальних та спеціальних знань, а й філософією та методологією наукового пізнання, інформаційними технологіями, постійно вдосконалювати власну кваліфікацію.

Філософська підготовка аспірантів наукового ступеня є важливою складовою їхньої загальнонаукової підготовки, формою вдосконалення наукового мислення. Активне вторгнення

науки в усі сфери суспільства перетворило її на об'єкт філософського та соціологічного дослідження з цілим спектром предметних і дисциплінарних відгалужень.

В процесі вивчення дисципліни «Філософія та методологія науки» ставиться **мета:**

- оволодіння методологією наукової діяльності;
- пізнання й оволодіння структурою людських здібностей і механізмів їх розвитку;
- оволодіння різними видами рефлексії та моделями рефлексивної діяльності в процесі пізнавальної діяльності та прийнятті рішень;
- надати допомогу у формуванні наукової картини суспільства;
- допомогти оволодіти методологією процесу прийняття рішень.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- володіти науковою методологією та новітніми методами наукових досліджень;
- знати та критично оцінювати теорії та концепції вирішення комплексних наукових та практичних завдань;
- вміти формулювати наукові гіпотези й завдання, обирати інноваційні підходи та методи наукового дослідження;
- володіти навичками критичного мислення в професійній та науковій діяльності;
- здатність приймати обґрунтовані рішення в соціально-політичній, науковій та професійній діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни «**Філософія та методологія науки**» передбачає формування та розвиток у здобувачів **компетентностей** (загальних та фахових), **передбачених освітньо-науковою програмою:**

загальних:

ЗК 1. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК 2. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.

фахових:

ФК 5. Здатність ініціювати, організовувати та керувати інноваційними проектами на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

ФК 7. Здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління та адміністрування.

ФК 11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен демонструвати такі **програмні результати навчання** через знання, уміння та навички:

ПРН 1. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан науки, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.

ПРН 11. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Філософія та методологія науки»

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	
М 1	Філософія та методологія науки	24	6	
ЗМ1	Філософія і методологія професійної та інтелектуальної діяльності	12	2	
T 1.1	Філософія як знання про істину Визначення мислення, його загальні характеристики та роль у пізнавальній діяльності. Причини, що гальмують формування критичного мислення. Форми мислення в історії філософії. Мислення як пошук істини. Критичне мислення: причини виникнення, зміст, функції та призначення. Особливості мислення публічного службовця.	2		2, 3, 9, 13, 14
T 1.2	Проблема пізнання у філософії. Методологія наукового дослідження Сутність пізнавального процесу та його структура. Поняття практики. Наукове пізнання і творчість. Категорії та закони діалектики та їх методологічне значення. Методологія наукового пізнання. Наукові парадигми. Методологія професійної діяльності: зміст та функції.	2		9, 13
T 1.3	Метафізична теорія особистості як теоретичне підґрунтя інтелектуального розвитку людини та оволодіння методологією професійної діяльності Філософські витoki теорії ступенів духовного розвитку людини. Метафізична теорія особистості: її теоретична та практична значущість. Актуальний і потенційний ступінь інтелектуального та духовного розвитку людини. Динамічний характер людського буття.	2		5, 15, 17
T 1.4	Структура та ступені розвитку здібностей людини Зміст поняття «діяльнісна здібність» людини. Рівні розвитку діяльнісної здібності людини та її компоненти. Роль спонукань до життєдіяльності у формуванні інтелектуального та духовного потенціалу людини. Професійні та інтелектуальні можливості спеціаліста різного ступеня розвитку. Професійні та інтелектуальні можливості спеціаліста сфери публічного управління.	2	2	5, 15
T 1.5	Рефлексія як складова критичного мислення Рефлексія як свідомість про свідомість. Види рефлексії та рефлексивні можливості спеціаліста різного ступеня інтелектуального та духовного розвитку. Моделі рефлексивної діяльності в контексті прийняття рішень. Роль телеологічної детермінації у розвиткові рефлексії. Особливості рефлексії публічного службовця.	2		5, 13, 15

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	
Т 1.6	Колективна миследіяльність як умова оволодіння рефлексією й методологією професійної та інтелектуальної діяльності. Поняття «миследіяльність», «колективна миследіяльність»: зміст та їх роль у професійній та інтелектуальній діяльності. Розвиток рефлексії у процесі колективної миследіяльності. Вплив соціального оточення на мислення публічного службовця.	2		15, 16
ЗМ2	Етичні, соціальні та професійні аспекти наукової та публічної діяльності	4	2	
Т.2.1	Проблема свободи і вибору. Етичні проблеми науки. Процес прийняття рішень Свобода і вибір як атрибути людського буття. Свобода і порядок. Етичні аспекти діяльності публічного службовця. Вибір з позиції людини різного ступеня духовного розвитку. Вплив моральних якостей людини на вибір і процес прийняття рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття рішень. Рішення як моральна, наукова, соціально-політична, психологічна й професійна проблема.	2		5, 6, 10, 11, 12
Т.2.2	Національний інтерес як підгрунття прийняття рішень у науковій, професійній діяльності та громадсько-політичному житті Національний інтерес як відбиття потреб, цінностей людини й нації. Соціально-політичний, екологічний та духовний аспекти національного інтересу. Пріоритет духовного як умова подолання хаосу знеособленого буття й формування критичного мислення. Особистість як зміст української національної ідеї. Ідеологія персоналізму – основа суспільного й національного життя. Суб'єкти національних інтересів. Національна безпека як підгрунття прийняття рішень у діяльності публічного службовця та громадсько-політичному житті.	2	2	5, 8, 15, 17
ЗМ3	Наукова картина суспільства як світоглядно-теоретичне підгрунття діяльності політика та публічного службовця	8	2	
Т 3.1	Наукова картина світу як теоретичне підгрунття професійної діяльності в умовах глобалізації Наукова картина світу: її зміст, призначення та роль у формуванні критичного мислення. Історичні різновиди наукової картини світу. Формування наукової картини світу у пізнавальній та практичній діяльності.	2		5

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	
Т 3.2	Механізми формування й функціонування наукової картини суспільства Формування власної наукової картини суспільства як інтелектуального інструментарія публічного службовця. Роль рефлексії у формуванні наукової картини суспільства. Понятійно-образний характер наукової картини суспільства. Формування наукової картини суспільства у процесі колективної мислєдїяльностї.	2		5, 14
Т 3.3	Методологія як підґрунтя формування критичного мислення в умовах глобалїзації Мислення в умовах глобалїзації. Мета і зміст методологїї в умовах глобалїзації. Духовне вдосконалення людини, суспільства як предмет методологїї. Методологїчні засади подолання хаосу людського, суспільного буття та відносин людини з природою. Методологія і критичне мислення.	2	2	2, 7, 13
Т 3.4	Я-концепція політика та публічного службовця в умовах необхідностї трансформації знеособленої парадигми буття людини в особистїсну Поняття Я-концепції. Генеза уявлєнь державних діячів про своє призначення в життєдїяльностї суспільства. Я-концепція політика в епоху античностї, модерну й постмодерну. Полїтика і мораль. Проблема співвідношення мети і засобів у дїяльностї політика й публічного службовця. Проблема відносин політики й моралї у філософів української діаспори. Я-концепція політика й публічного службовця особистїсного ступеня розвитку.	2		8, 10, 11, 12, 17

Всього:

Модуль 1, змістових модулів – 3.

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисциплїни «Фїлософїя та методологія науки» наведено у таблицї 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	
М1	Фїлософїя і методологія науки	12	4	
ЗМ1	Фїлософїя і методологія професїйної та інтелектуальної дїяльностї	8	2	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	
П 1.1	Філософія як знання про істину Визначення мислення, його загальні характеристики та роль у пізнавальній діяльності. Форми мислення в історії філософії. Мислення як пошук істини. Критичне мислення: причини виникнення, зміст, функції та призначення. Роль критичного мислення у життєдіяльності людини. Причини, що гальмують формування критичного мислення у сфері публічного управління.	2		2, 3, 9, 13, 14
П 1.2	Роль методології у професійній та інтелектуальній діяльності Філософські, загальнонаукові, конкретно-наукові, конкретно-тематичні методології. Методологія як інтелектуальний інструментарій діяльності. Наукова парадигми та її вплив на професійну та інтелектуальну діяльність. Вплив методології на якість професійної та інтелектуальної діяльності.	2		2, 13,
П 1.3	Метафізична теорія особистості. Структура здібностей людини Філософські витоки теорії ступенів духовного розвитку людини. Метафізична теорія особистості: її теоретична та практична значущість. Структура здібностей людини. Інтелектуально-психологічні можливості людини в контексті метафізичної теорії особистості. Інтелектуальні та професійні можливості державного службовця різного ступеня духовного розвитку.	2	2	5, 15
П 1.4	Рефлексія як складова методологічного мислення Рефлексія як свідомість про свідомість. Види рефлексії та рефлексивні можливості людини різного ступеня інтелектуального та духовного розвитку. Моделі рефлексивної діяльності в контексті прийняття рішень. Вплив соціального середовища на функціонування мислення. Роль телеологічної детермінації у розвиткові рефлексії.	2		5, 15
ЗМЗ	Наукова картина суспільства як світоглядно-теоретичне підґрунтя діяльності політика й публічного службовця	4	2	
П 3.1	Наукова картина суспільства як теоретичне підґрунтя критичного мислення Наукова картина суспільства: її зміст, призначення та роль у формуванні критичного мислення. Суспільство як органічний зв'язок якостей панівного типу людини та суспільних форм буття. Формування наукової картини світу у процесі навчальної та практичної діяльності. Особистісна наукова картина суспільства.	2	2	2, 3, 5, 15

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література
		ДФН	ЗФН	
П 3.2	Я-концепція політика та державного службовця в умовах необхідності трансформації знеособленої парадигми буття людини в особистісну Поняття Я-концепції. Генеза уявлень публічних діячів про своє призначення в суспільстві. Я-концепція політика в епоху античності, модерну й постмодерну. Політика і мораль. Проблема відносин мети і засобів у діяльності політика й державного діяча. Проблема відносин політики й моралі у філософів української діаспори. Я-концепція політика та публічного службовця особистісного ступеня розвитку.	2		8, 10, 11, 12, 17

3.3 Завдання для самостійної роботи здобувача

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення (СВ)	Обсяг годин	Література
М 1	Філософія і методологія науки	54	
ЗМ1	Філософія і методологія професійної та інтелектуальної діяльності	30	
СВ1	Генеза основних концепцій істини	2	13, 15
СВ2	Методи наукового пізнання. Типологія методів наукового пізнання.	2	13
СВ3	Концепції пізнавальної діяльності.	2	13
СВ4	Проблема істини у філософії та науці.	2	13, 15
СВ5	Критичне мислення: причини виникнення, зміст, функції та призначення	2	5, 15
СВ6	Філософська і наукова методологія	2	13
СВ7	Філософські концепції людини у стародавньому світі.	4	15
СВ8	Гуманістична та метафізична концепції особистості. Порівняльний аналіз.	4	5, 15
СВ9	Структура та ступені розвитку здібностей та їх вплив на якість наукової та професійної діяльності	4	5, 15
С10	Професійні та інтелектуальні можливості спеціаліста різного ступеня духовного розвитку	2	5
СВ11	Розвиток рефлексії у філософії Нового часу.	2	13
СВ12	Коллективна мислєдіяльність як умова оволодіння рефлексією й методологією професійної та інтелектуальної діяльності.	2	5
ЗМ2	Етичні, соціальні та професійні аспекти наукової та публічної діяльності	6	
СВ1	Проблема свободи, вибору в процесі професійної та наукової діяльності	2	5, 10
СВ2	Вплив моральних якостей на процес прийняття рішень	2	4, 10

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення (СВ)	Обсяг годин	Література
СВ3	Національний інтерес як підґрунтя прийняття рішень у науковій, професійній діяльності та громадсько-політичному житті	2	15, 16
ЗМ3	Наукова картина суспільства як світоглядно-теоретичне підґрунтя діяльності політика та публічного службовця	18	
СВ1	Картина світу Платона та Аристотеля.	2	15
СВ2	Основні поняття Ньютонівської та Пригожинської картини світу. Ідея формування порядку із хаосу.	2	15
СВ3	Основні поняття інтегральної наукової картини світу	4	18
СВ4	Основні поняття наукової картини суспільства	2	14, 15
СВ5	Вплив колективної мислєдїяльності на формування наукової картини суспільства	2	5, 9, 15
СВ6	Особливості мислення професіонала в умовах глобалізації	4	1, 9
СВ7	Я-концепція політика та публічного службовця в умовах утвердження української державності	2	12, 15, 16

Як окремий вид самостійної роботи – зараховуються отримані сертифікати з навчальних Інтернет-платформ (Google Digital Workshop, Prometheus, Coursera та ін.), як поглиблене вивчення окремих тем згідно робочої програм, якщо вони є релевантними до тем лекційних та практичних занять з дисципліни «Філософія та методологія науки». Оцінюється у додаткових 10 балів. Інші види самостійної роботи та загальний її баланс характеризує таблиця 1.

4. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА НАУКОВИХ РЕФЕРАТІВ З ФІЛОСОФІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ ДЛЯ АСПІРАНТІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ

1. Наукова ідея як філософська категорія.
2. Наукові факти та їх роль у науковому дослідженні.
3. Формування та обґрунтування наукових гіпотез. Види гіпотез.
4. Концепція як спосіб розуміння, пояснення, тлумачення основної ідеї теорії.
5. Наукова теорія, її сутність та структура.
6. Наукова аргументація як процес встановлення істини.
7. Структура наукового доведення. Спростування як засіб розвитку наукового пізнання та його структура.
8. Типологія методів наукового пізнання: спеціальні та загальнонаукові. Класифікація та характеристика загальнонаукових методів.
9. Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження та мислення.
10. Істина у філософії, науці та суспільній практиці.
11. Філософія про основні тенденції розвитку знань про суспільство.
12. Наукова парадигма: зміст та її роль у функціонуванні науки.
13. Рефлексія як вирішальна компонента професійної та наукової діяльності.
14. Моделі рефлексивної діяльності.
15. Етичні аспекти наукової та професійної діяльності у сфері публічного управління.
16. Етичні аспекти у діяльності політика та публічного службовця.
17. Відповідальність політика.

18. Наукова картина суспільства як теоретико-методологічне підґрунтя діяльності політика й публічного службовця.
19. Розвиток наук про суспільство в умовах глобалізації.
20. Роль рефлексії у формуванні наукової картини суспільства.
21. Духовне вдосконалення людини як вирішальний фактор розв'язання глобальних проблем.
22. Методологічні засади подолання хаосу в людському суспільстві.
23. Генеза уявлень політиків про своє призначення в історії філософії.
24. Соціальна філософія про сутність управлінської діяльності.
25. Основні тенденції розвитку управлінської діяльності.
26. Управлінська компетентність: зміст, структура та її зв'язок із людськими якостями.
27. Національний інтерес як основа діяльності політика й публічного службовця.
28. Я-концепція публічного службовця в умовах утвердження української державності.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Основна література (підручники, монографії, фахові періодичні видання)

1. Бек У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія / пер. з нім. О. Юдіна. Київ: Ніка-Центр, 2015. 404 с.
2. Бутирська Т., Дзвінчук Д. Теоретико-методологічні основи державного будівництва. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 176 с.
3. Бутирська Т., Дзвінчук Д. Філософські начала держави. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2021. С. 156 с.
4. Гаєвська О. Б., Гаєвський Б. А. Організаційний потенціал України в системі наукового управління суспільством : монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 255 с.
5. Гречаний О., Сабадуха В. Філософія здібностей у контексті пріоритету духовного над матеріальним. Луганськ – Тернопіль – Івано-Франківськ: СНУ ім. Даля, 2015. 211с.
6. Дев'ять нарисів з управління змінами : навчальний посібник. За заг. ред. проф. В. П. Петренка. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2018. 164 с.
7. Державне будівництво. Бакуменко В. Д., Дзвінчук Д. І., Поважний О. С. та ін. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2011. 536 с.
8. Донцов Д. Підстави нашої політики. *Твори*. Т. 1 : Геополітичні та ідеологічні праці. Львів: Кальварія, 2001. С. 91–240.
9. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія: підручник. Київ: Лібра, 1999. 488 с.
10. Мірчук І. Етика та політика . *Філософські студії* / за ред. М. Шафовала і Р. Яремка. Мюнхен : Ukrainische Freie Universitet, 2006. С. 13–62.
11. Парсонс В. Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики : пер. з англ. Київ: Києво-Могила акад., 2006. 549 с.
12. Пасько І. Т., Сабадуха В. О. Я-концепція політика та державного службовця в умовах необхідності трансформації безособистісної парадигми буття людини в особистісну. *Практична філософія*. 2010. №2. С. 97–107.
13. Петрушенко В. Філософія і методологія науки: Навч. посіб. Видання 2-ге, виправлене і доповнене. Львів: «Новий Світ- 2000», 2021. 200 с.
14. Платон. Держава. Київ: Основи, 2005. 355 с.
15. Сабадуха В. О. Метафізика суспільного та особистісного буття: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 647 с.
16. Сабадуха В. Національний інтерес та державна ідеологія персоналізму як умови конституювання української нації. *Актуальні проблеми філософії і соціології*. 2021. Вип. №30. С. 60–66.
17. Сабадуха В. О. Українська національна ідея та концепція особистісного буття : монографія 2-е вид., випр. Івано-Франківськ : Фоліант, 2012. 176 с.
18. Гончаренко С.У. Формування у дорослих сучасної наукової картини світу: монографія. К.: ПООД НАПНУ країни, 2013. 220 с.

5.2. Додаткова література

1. Даймонд Дж. Коллапс. Почему одни общества выживают, а другие умирают : пер. с англ. Москва: АСТ, 2008. 762 с.
2. Декарт Р. Міркування про метод. *Психологія і суспільство*. 2015. №2. С. 37–46.
3. Дзвінчук Д. І. Державне управління освітою в Україні: Тенденції і законодавство: Навч. посіб. Київ: 2002. 239 с.
4. Липинський В. Хам і Яфет. *Сучасність*. 1992. № 6. С. 63–76.
5. Мамардашвили М. Как я понимаю философию... / сост. и предисл. Ю. П. Сенокосова. Москва: Прогресс, 1990. 368 с.
6. Парсонс Т. Соціальна структура і особистість / пер. з англ. В. Верлоки і В. Кебуладзе. Київ: Дух і Літера, 2011. 338 с.
7. Патнэм Х. Почему существуют философы? *Аналитическая философия: Становление и развитие* : антология : пер. с англ. и нем. Москва: Дом интеллектуал. кн., 1998. С. 495–509.
8. Пестель Э. За пределами роста : пер. с англ. Москва: Прогресс, 1988. 278 с.
9. Печчеи А. Человеческие качества / пер. с англ. О. В. Захаровой. Москва: Прогресс, 1980. 302 с.
10. Ролз Дж. Теорія справедливості /пер. з англ. О. Мокровольського. Київ: Основи, 2001. 822 с.
11. Сабадуха В. О. Ідеї персоналізму в українському націоналізмі. Українознавчий альманах. Вип. 14. К. : КДУ, 2013. С. 82–86.
12. Сабадуха В. О. Гріхи посередньої людини, або Філософський аналіз причин людської деструктивності. *Практ. філософія*. 2011. № 1. С. 31–41.
13. Сабадуха В. О. Принципи ієрархії і рівності як онтологічні засади життєдіяльності людини й суспільства. *Практ. філософія*. 2014. № 1. С. 66–73.
14. Сабадуха В. О. Пріоритет духовного над матеріальним як онтологічна засада життєдіяльності людини і суспільства. *Практ. філософія*. 2014. № 3. С. 153–160.
15. Сабадуха В. Концепція чотирьох ступенів духовного розвитку людини як теоретико-методологічне підґрунтя осмислення проблеми компетентності у сфері публічного управління. *Розвиток компетентності в публічному просторі*. Міжнародна науково-практична конференція (Івано-Франківськ, 30 вересня 2021). С.100–103.
16. Сабадуха В. О. Світоглядні підґрунтя нооекономіки і ноосуспільства, або Роздуми до дискурсу з Костянтином Корсаком. *Практична філософія*. 2013. № 4. С. 17–23.
17. Фромм Е. Мати чи бути? : пер. з англ. Київ: Укр. письм., 2010. 222 с.

5.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/>

Електронна бібліотека НАПН України. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/>

Лабораторія електронних навчальних ресурсів Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (ivet-ua.science). URL: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=w1t2tugAAAAJ&hl=uk&cstart=20&pagesize=20>

Національна бібліотека імені В.І.Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>

Інформаційні технології в освіті. URL: <http://ite.kspu.edu/>

Інформаційні технології та засоби навчання. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt>

Інші електронні ресурси за темою дисципліни, які здобувач має знайти і вивчити самостійно.

6. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ:

1. Філософія як теоретична та методологічна база наукового пізнання.
2. Філософія як знання про істину.
3. Форми мислення в історії філософії.

4. Мислення як пошук істини.
5. Критичне мислення: причини виникнення, зміст та призначення.
6. Антична наука і проблема методу пізнання.
7. Проблема пізнання в історії філософії.
8. Сутність пізнавального процесу та його структура.
9. Філософська та наукова методологія.
10. Закони діалектики та їх методологічне значення.
11. Категорії діалектики та їх значення у пізнавальній діяльності.
12. Теорія наукових революцій Т. Куна.
13. Філософські витoki теорії чотирьох ступенів духовного розвитку людини.
14. Метафізична теорія особистості: її теоретична й практична значущість.
15. Актуальний та потенційний ступінь інтелектуального й духовного розвитку людини.
16. Динамічний характер людського буття.
17. Структура та ступені розвитку здібностей людини.
18. Спонування до діяльності як конститутивна складова людських здібностей.
19. Рівні розвитку професійної та інтелектуальної складової здібностей.
20. Професійні та інтелектуальні можливості державного службовця різного ступеня духовного розвитку.
21. Рефлексія як свідомість про свідомість.
22. Види рефлексії.
23. Рефлексивні можливості спеціаліста різного ступеня інтелектуального та духовного розвитку.
24. Особливості рефлексії спеціаліста у сфері публічного управління.
25. Роль телеологічної детермінації у розвиткові рефлексії.
26. Зміст понять «миследіяльність», «колективна миследіяльність».
27. Розвиток рефлексії у процесі колективної миследіяльності.
28. Свобода і вибір як атрибути людського буття.
29. Свобода і порядок.
30. Вплив моральних якостей державного службовця на вибір і прийняття рішення.
31. Рішення як моральна, наукова, соціально-політична, психологічна й професійна проблема.
32. Національний інтерес як підґрунтя діяльності державного службовця.
33. Національний інтерес як відбиття потреб, цінностей людини й нації.
34. Соціально-політичний та духовний аспекти національного інтересу.
35. Особистість як зміст української національної ідеї.
36. Ідеологія персоналізму – основа суспільного й національного буття.
37. Державний службовець як суб'єкт національного інтересу.
38. Національна безпека як підґрунтя прийняття рішень у професійній діяльності та громадсько-політичному житті.
39. Пріоритет духовного як умова подолання хаосу знеособленого буття й формування критичного мислення.
40. Наукова картина суспільства та її роль у діяльності державного службовця.
41. Наукова картина світу: її зміст, призначення та роль у формуванні критичного мислення.
42. Особистісна наукова картина світу.
43. Генеза картин світу в історії філософії.
44. Формування власної наукової картини світу як інтелектуального інструментарія сучасного науковця.
45. Роль рефлексії у формуванні наукової картини суспільства.
46. Формування наукової картини суспільства у процесі колективної миследіяльності.
47. Мислення в умовах антрополого-глобальної катастрофи.
48. Методологічні засади подолання хаосу суспільного буття.
49. Методологічний інструментарій розв'язання суперечностей у взаємодії людини й природи.
50. Поняття Я-концепції державного службовця.

51. Типологія методів наукового пізнання: спеціальні та загальнонаукові. Класифікація та характеристика загальнонаукових методів.
52. Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
53. Світогляд та його структура. Історичні типи світогляду.
54. Глобальні проблеми сучасності.
55. Конститутивна роль свідомості у життєдіяльності людини.
56. На основі теми власного наукового дослідження поясніть як розумієте зміст репродуктивної, продуктивної, ретроспективної, інтроспективної, проспективної рефлексії.
57. На основі власного досвіду поясніть процес вибору методології наукового дослідження.
58. На основі теми наукового дослідження поясніть тотожність і відмінність філософської, загальнонаукової, конкретно-наукової методології.
59. Поясніть роль телеологічної детермінації на прикладах із філософії техніки.
60. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть зміст понять «кількість», «якість», «міра», «закон».
61. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть зміст понять «сутність» і «явище».
62. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть зміст понять «тотожність» і «відмінність».
63. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть зміст понять «рух» і «спокій».
64. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть зміст понять «сутність» і «закон».
65. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть зміст понять «можливість» «дійсність» і «необхідність».
66. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть відмінність і тотожність понять «необхідність» і «закон».
67. На прикладах із власної наукової діяльності поясніть зміст понять «порядок» і «хаос».
68. На яку наукову картину суспільства Ви спираєтеся у своєму науковому дослідженні?
69. Поясніть терміни та наведіть приклади їх застосування: «детермінізм», «індетермінізм».

5. МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

Згідно чинного наказу №150 «Про шифрування методів навчання, методів і форм оцінювання» від 24.06.2021 в ІФНТУНГ, **методи навчання**, які використовуються при вивченні дисципліни «**Філософія та методологія науки**» є наступні:

- МН 1 – словесні методи (МН 1.1 – лекція)
- МН 2 – наочні методи (МН 2.4 – комп'ютерні та мультимедійні методи)
- МН 3 – практичні методи (МН 3.4 – практичні роботи)
- МН 7 – аналітичний
- МН 8 – синтетичний
- МН 9 – порівняння
- МН 15 – проблемно-пошуковий
- МН 17 – дослідницький
- МН 18 – методи самостійної роботи вдома
- МН 19 – робота під керівництвом викладача
- МН 20 – інтерактивні методи (МН 20.2 – дискусія)

6. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Допуск до складання диференційованого заліку з дисципліни «**Філософія та методологія науки**» відбувається після виконання усіх видів робіт та завдань відповідно до робочої програми та індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти. Відпрацювання пропущених занять здійснюється у відведений для цього час відповідно до графіку проведення консультацій викладачами.

У разі недотримання академічної доброчесності при виконанні робіт, такі роботи анулюються, а аспірант повинен повторно виконати завдання самостійно.

7. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ, МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Методи та форми оцінювання з дисципліни «Філософія та методологія науки»:

МФО 3 – диференційований залік

МФО 4 – поточний контроль

МФО 5 – усний контроль

Оцінювання знань здобувачів проводиться за результатами засвоєння теоретичного матеріалу та виконання практичних завдань під час практичних занять протягом семестру.

Контроль рівня засвоєння *теоретичних знань* за змістовими модулями (ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3) проводиться в кінці семестру у формі колоквиуму (усна або письмова форма, на розсуд викладача).

Контроль рівня засвоєння *умінь на навичок* набутих під час вивчення дисципліни «Філософія та методологія науки» проводиться під час занять у формі індивідуальних, професійно-зорієнтованих, креативно-логічних та колективних завдань, які виконують здобувачі. Схему нарахування балів при оцінюванні знань здобувачів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Філософія та методологія науки»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань змістових модулів ЗМ1-3 (колоквиум)	20
Контроль засвоєння практичних навичок змістового модуля ЗМ1	30
Контроль засвоєння практичних навичок змістового модуля ЗМ2	30
Контроль засвоєння практичних навичок змістового модуля ЗМ3	20
Усього	100

Оцінювання знань здобувача на заліку з дисципліни здійснюється відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно із наказом МОН №48 від 23.01.2004р.
Відмінно	90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74 (задовільно)

	60-66	Е	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0-34		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)